

γίνεσθαι πρόδηλος ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, καθόσον ἐξετείνοντο αἱ ἐμπορικαὶ αὐτῶν πράξεις· καὶ τοῦτο ἤθελε κάμνειν αὐτοὺς ἔτι προσεκτικωτέρους εἰς τὰς τέχνας τῆς ναυπηγίας καὶ ναυτιλίας. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν οὕτω γινομένων ταξειδίων ἀνακαλύψεις νέαι ἤθελαν συμβαίνειν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, καὶ αὗται ἤθελαν διεγείρειν τὸ τῆς ἐπιχειρήσεως πνεῦμα εἰς ἀγῶνας δραστηριωτέρους, ἐντονώτερον αὐτὸ καθιστῶσαι. Τοιοῦτοτρόπως, ἀσφαλῶς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἐτέθησαν αἱ βάσεις τῆς προόδου τοῦ ἐμπορίου, καὶ τῶν πολλῶν εὐκλεῶν ἀνακαλύψεων, αἵτινες συνώδευσαν καὶ ἀντήμειψαν τῶν ἀκολούθων αἰῶνων τὰς ἐπιχειρήσεις.

Ὡς αἱ λοιπαὶ ὄλαι τέχναι, παρόμοια καὶ ἡ ναυπηγικὴ καὶ ἡ ναυτικὴ κατὰ πρῶτον ἦσαν ἀτελέσταται. Ναυτικαὶ πράξεις, τὰς ὁποίας ἤθελαν στοχασθῆν ἀναξίας μνήμης οἱ μετέπειτα αἰῶνες, ἐθεωροῦντο μὲ τοσοῦτον θαυμασμόν κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς ἀρχαιότητος, ὥστε οἱ ἀρχηγοὶ αὐτῶν ἀπεθεώθησαν, καὶ τῶν πλοίων αὐτῶν τὰ ὀνόματα μετεδόθησαν εἰς τοὺς οὐρανίους ἀστερισμούς. Πολλὰς τῶν πρώτων ἀρχῶν καὶ πράξεων τῆς ναυτικῆς, αἵτινες λογίζονται τὴν σήμερον ὡς τὰ στοιχεῖα, ἐφ' ὧν ἡ ἐπιστήμη θεμελιούται, ἠγνόνουν ὀλοτέλα οἱ ἀρχαῖοι. Περὶ τῆς μαγνήτιδος ἐγνώριζαν μὲν ὅτι ἐλκύνει τὸν σίδηρον, ἀλλὰ διέφυγε τὴν παρατήρησιν αὐτῶν ἡ ἀξιολογώτερα ἰδιότης, τὸ ὅτι δεικνύει πρὸς τὸν πόλον. Ἄλλο μέσον τοῦ κανονίζειν τὸν δρόμον αὐτῶν δὲν εἶχαν εἰμὴ τὸν ἥλιον καὶ τοὺς ἀστέρας. Ἡ ναυτιλία τῶν ἐπομένως ἦτον ἀβέβαιος καὶ δειλὴ. Σπανίως ἐτόλμων ν' ἀπομακρυνθῶσι τῆς ξηρᾶς, ἀλλ' ἐσύροντο παρὰ τὸν αἰγιαλὸν, ἐκτεθειμένοι εἰς ὅλους τοὺς κινδύνους καὶ βραδυνόμενοι ὑφ' ὄλων τῶν ἐμποδίων, εἰς ὅσα ὑπόκειται δρόμος τόσον λῶδός καὶ τόσον συχνὰ διακοπτόμενος. Πλοῦς, μόλις ἐβδομάδας ἀπαιτῶν σήμερον, ἐχρειάζετο μῆνας τότε διὰ νὰ τελειωθῇ. Ἀκόμη καὶ εἰς τὰ γαλήνια ὕδατα τῆς Μεσογείου ἐτόλμων νὰ πλέωσι μόνον κατὰ τὸ θῆρος, καὶ ὀλίγα τῶνόντι ἦσαν τὰ ἐρρωμένα πνεύματα, ὅσα δὲν ὠκνοῦν διαλογιζόμενα τὴν μετὰ τῶν ἀγρίων κυμάτων τοῦ Ἀτλαντικοῦ πάλιν. Ὁ χειμῶν διόλου κατέπαυε τὰς θαλασσινὰς αὐτῶν ἐπιχειρήσεις. Εἰς τὸ πέλαγος ἂν ἐξήρχετο τις τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ἤθελε κατηγορηθῆν ὡς προπετῆστατος.

Ἡ ναυπηγικὴ φαίνεται ὅτι προῦδενε πολὺ μᾶλλον τῆς ναυτικῆς. Ἐκ τῶν λεγομένων περὶ τοῦ ἐμπορίου τῆς Τύρου εἰς τὸ εἰκοστὸν ἔβδομον κεφάλαιον τοῦ Ἰεζεκιήλ, ἰσχυρῶς ἀποδεικνύεται ὅτι οὐ μικρὰς προόδους εἶχαν κάμειν οἱ Τύριοι εἰς τὴν τέχνην ταύτην· δικαίως δ' ἐμποροῦμεν νὰ συμπεράνωμεν ὅτι αἱ ναυτικαὶ καὶ ἐμπορικαὶ πράξεις, εἰς τὰς ὁποίας οἱ Τύριοι καὶ ἄλλα ἔθνη ἀρχαῖα ἐνησχολοῦντο, ἤθελαν παρορμᾶν αὐτοὺς νὰ ἐπινοῶσι διάφορα μέσα πρὸς αὐξήσιν τῆς δυνάμεως καὶ ταχύτητος, καὶ τοῦ χωρητικοῦ τῶν πλοίων αὐτῶν. Οἱ Ῥωμαῖοι μετεκόμισαν ἐξ Αἰγύπτου εἰς Ῥώμην ὀβελίσκους ἀπὸ μονόλιθον κατεσκευασμένους, τοσοῦτου μήκους καὶ μεγέθους, ὥστε ἀμφιβάλλεται ἂν ἐχώρει αὐ-

τοὺς ὁποιοῦνδήποτε σημερινὸν πλοῖον. Τοῦτο δεικνύει ὅτι τὰ Ῥωμαϊκὰ πλοῖα πρέπει νὰ ἦσαν μεγάλα καὶ δυνατὰ, καὶ ὅτι μεθ' ἱκανῆς ἐμπειρίας ἦσαν ναυπηγημένα. Τὰ ἐξῆς λέγει ὁ Ἀθηναῖος περὶ ἐνὸς τῶν ἀρχαίων πλοίων.—

Ἔῖχε τεσσαράκοντα σειρὰς κωπίων, ἦτο τετρακοσίους εἰκοσιεπτὰ πόδας τὸ μῆκος, πεντήκοντα ἐπτὰ δὲ τὸ πλάτος, καὶ ὀγδοήκοντα σχεδὸν πόδας τὸ κατὰ κάθετον ὕψος. Εἶχε τέσσαρα πηδάλια, ἡ κυβερνητηρίου κώπας, τεσσαράκοντα πέντε πόδας μακρὰ· τὰ δὲ μακρότατα τῶν ὠθούντων αὐτὸ κωπίων ἦσαν κατὰ τὸ μῆκος ἴσα μὲ ὄλον τὸ πλάτος τῆς νηός. Τὸ πλήρωμα συνίστατο ἀπὸ 4000 κωπεῖς, καὶ τοῦλάχιστον 3000 ἄλλους, ἐνησχολημένους εἰς τὰ διάφορα ἔργα, τὰ πρὸς τὴν θαλασσοπλοῖαν τόσον ἀπείρου κατασκευάσματος ἀπαιτούμενα.

Ἀναμφιβόλως ὁ ἀρχαιότατος τοῦ ἐμπορεύεσθαι τρόπος ἦτον ὁ διὰ συνοδιῶν, αἵτινες, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰς Γραφὰς, ὑπῆρχαν ἐπὶ τοῦ Ἰωσήφ, καὶ οἱ ἐμποροὶ μάλιστα, οἱ ἀγοράσαντες αὐτὸν, ἀνῆκαν εἰς **κ ι ρ β ἄ ν ι ο ν**. Ὡσαύτως ἐνηργεῖτο καὶ τὸ μετὰ τῆς Ἰνδίας ἀρχαιότατον ἐμπόριον ὑπὸ τῶν Ἀράβων καὶ Αἰγυπτίων.

Ἡ Μεσόγειος καὶ ἡ Ἐρυθρὰ ἦσαν τὸ θέατρον τοῦ πρώτου διὰ θαλάσσης ἐμπορίου. Τοῦτο ἐπόμενον ἦτο νὰ συμβῆ, καθότι αἱ θάλασσαι αὗται συνορεύουν μὲ τὰς χώρας, ὅπου πρῶτον ἐφυτεύθη τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ αἵτινες τοπάλαι μάλιστα ἐφημίζοντο διὰ τὰ πλούσια καὶ ποικίλα προϊόντα των.

Ὁ πρῶτος λαὸς, περὶ τῆς θαλασσινῆς ἐμπορίας τοῦ ὁποίου ἔχομεν αὐθεντικὸν καὶ σαφὲς διήγημα, εἶναι οἱ Αἰγύπτιοι. Λέγεται ὅτι ταχέως μετὰ τὴν στερέωσιν τῆς μοναρχίας αὐτῶν ἦνοιξαν ἐμπόριον μετὰ τοῦ δυτικοῦ παραλίου τῆς Ἰνδίας, ἂν καὶ περὶ τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἐμπορίου τούτου ὀλίγα γνωρίζωμεν. Φαίνεται ὅμως ὅτι μικρὸν διήρκεσεν ἡ ἀκμὴ αὐτοῦ, ἐπειδὴ τοιαῦται ἐνασχολήσεις κατ' οὐδένα τρόπον δὲν συνεφώνουν μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ὑπερῆφάνου καὶ μισοξένου ἐκείνου λαοῦ, οἵτινες ἐθεώρουν ἑαυτοὺς ὡς ἀνωτέρους τῶν λοιπῶν ὄλων ἔθνων, καὶ τὴν χώραν αὐτῶν ὡς ὑπερβαίνουσαν πᾶσαν ἄλλην. Οὕτω δὲ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων φανταζόμενοι, ἔβλεπαν ἄλλα ἔθνη μετὰ περιφρονήσεως, καὶ ἦσαν διατεθειμένοι ὑπεροπτικῶς ν' ἀπομακρύνωνται καὶ ν' ἀποκρούσιν αὐτὰ μᾶλλον παρὰ νὰ τὰ πλησιάζωσι. Τοὺς θαλασσινοὺς ἐθεώρουν μὲ βδελυγμοῦ σχεδὸν αἰσθημα. Τὰ ἦθη αὐτῶν καὶ τὰ καθεστῶτα πολὺ διέφεραν ἀπὸ τὰ τῶν ἄλλων ἔθνων. Ἐχοντες δὲ χαρακτῆρα, καὶ τρέφοντες πνεῦμα, τόσον ὀλοτελῶς ἐναντίον ἐκείνου, τὸ ὅποιον γενναῖα καὶ περιθάλλει τὸ ἐμπόριον, δὲν εἶναι θαῦμα ὅτι ταχέως ἀπεσύρθησαν τοῦ ἐμπορικοῦ θεάτρου, παραχωρήσαντες αὐτὸ εἰς λαὸν μᾶλλον ἐστολισμένον μὲ τὴν ἀπαιτουμένην ὑπὸ τοῦ ἐμπορίου ελευθέραν καὶ κοινωνικὴν διάθεσιν.